

4. Камінський А.Б. Скорингові технології у кредитному ризик-менеджменті / А.Б. Камінський, К.К. Писанець // Бізнес-Інформ. – 2012. – № 4. – С. 197-201.
5. Ковальов О. Світовий досвід управління кредитним ризиком і можливості його використання в Україні / О. Ковальов // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 3. – С. 11–18.
6. Леонова А.С. Внедрение скоринга в Украине / А.С. Леонова // Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції. – 2012. – № 2. – С. 94–96.
7. Осіпенко Д. Підхід до інтеграції системи кредитного скорингу та моделі керування активами та пасивами коменційного банку / Д. Осіпенко // Системні дослідження та інформаційні технології. – 2011. – № 3. – С. 38-47.
8. Уваров К. Методичні рекомендації щодо організації та функціонування скорингу в банках України: орієнтир на майбутнє / К. Уваров, О. Куценко // Вісник НБУ. – 2011. – № 2. – С. 60–63.
9. Crone, S.F., Finlay, S., 2012. Instance sampling in credit scoring: An empirical study of sample size and balancing. *International Journal of Forecasting*, 28(1), pp. 224-238.
10. Андреева Г. Скоринг как метод оценки кредитного риска – [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://cfin.ru/finanalysis/banks/scoring.shtml>.
11. Wang, G.A., 2011. Comparative assessment of ensemble learning for credit scoring. *Expert Systems with Applications*, 38(1), pp. 223-230.
12. Ткач Д.А. Принятие решения по кредитной заявке на основе скоринговых систем / Д.А. Ткач // Российское предпринимательство. – 2010. – № 6, вып. 1(160). – С. 103-107.
13. Усачев С. Кредитный скоринг: решение класса desktop или enterprise? // С. Усачев / Банки и технологии. – 2008. – № 4. – С. 50-54.
14. Хомич А. Инвестиционные стратегии на основе скоринга. – 2011 Faunus Analytics, FAR 2-38 [Електронний ресурс] / Хомич. А. – Режим доступа: <http://faunusanalytics.com/am/base/data/downloads/articles/Investment.RUS.pdf>.
15. Сергеев Е.В. Кредитный скоринг: подходы к построению системы – [Електронний ресурс] / Е.В. Сергеев. – Режим доступа: http://softclub.by/press_center/publications.php?item=1379.
16. Wang, G., 2012. Two credit scoring models based on dual strategy ensemble trees. *Knowledge-Based Systems*, 26, pp. 61-68.
17. Калініна І.О. Використання нейромережевих методів у задачах фінансового менеджменту [Електронний ресурс] / І.О. Калініна. – Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/computer/2008/90-77-17.pdf>.
18. Brown, I., Mues, C., 2012. An experimental comparison of classification algorithms for imbalanced credit scoring data sets. *Expert Systems with Applications*, 39(3), pp. 3446-3453.
19. Vojtek, M., Kocenda, E. Credit Scoring Methods. [pdf] Available at: http://risknet.de/uploads/tx_bxelibrary/CreditScoring.pdf.
20. Скиба С. Коллекторский скоринг [Електронний ресурс] / С. Скиба, В. Лойко // КубГАУ: научный журнал. – 2013. – № 93(09). – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/kollektorskiy-skorinng>.
21. Mukkamala, S., Vieira, A., Sung, A., 2008. Model selection and feature ranking for financial distress classification. [online] Available at: <http://www.rmltech.com/>.
22. Paleologo, G., Elisseeff, A., Antonini, G., Wang, G., 2010. Subagging for credit scoring models. *European Journal of Operational Research*, 201(2), pp. 490-499.
23. Yu, L., Wang, S., Lai, K., 2009. An intelligent-agent-based fuzzy group decision making model for financial multicriteria decision support: the case of credit scoring. *European Journal of Operational Research*, 195(3), pp. 942-959.
24. Hand, D.J., Henley, W.E. Statistical Classification Methods in Consumer Credit Scoring: a Review. [pdf] Available at: <http://www.norbif.uio.no/pub/outgoing/runeho/KR/Hand&Henl97JRStatistSocSerA160-523.pdf>.
25. Управление риском при кредитовании физических лиц [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.franklin-grant.ru/ru/services/banks-scoring-fl-main.asp>.
26. Румянцев А. Скоринговые системы: наука помогает бизнесу – [Електронний ресурс] / А. Румянцев. – Режим доступа: http://www.gaap.ru/articles/skoringovye_sistemy_nauka_pomogaet_biznesu/.

УДК 339.56.055

Гончар В.В.
аспірант кафедри світового господарства
та міжнародних економічних відносин
Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

ПЕРСПЕКТИВИ ТА НАСЛІДКИ ЗБЛИЖЕННЯ УКРАЇНИ З: МС/ЄАЕС ЧИ ЕС

Стаття присвячена аналізу сучасного стану та тенденцій розвитку економіки України у складі МС/ЄАЕС чи ЕС у перспективі. Досліджено загальний обсяг торгівлі України з країнами ЄАЕС у рамках союзу, а також поза ним. Проаналізовано ефективність торгівлі України та ЕС на сучасному етапі.

Ключові слова: інтеграція, митний союз, експорт, імпорт, товарообіг, сальдо.

Гончар В.В. ПЕРСПЕКТИВЫ И ПОСЛЕДСТВИЯ СБЛИЖЕНИЯ УКРАИНЫ С: ТС/ЕАЭС ИЛИ ЕС

Статья посвящена анализу современного состояния и тенденций развития экономики Украины в составе МС/ЕАЭС или ЕС в перспективе. Исследован общий объем торговли Украины со странами ЕАЭС в рамках союза, а также за его пределами. Проанализирована эффективность торговли Украины и ЕС на современном этапе.

Ключевые слова: интеграция, таможенный союз, экспорт, импорт, товарооборот, сальдо.

Gonchar V.V. PROSPECTS AND CONSEQUENCES OF CONVERGENCE OF UKRAINE WITH: CU/EAEU OR EU

This article analyzes the current state and trends of the economy of Ukraine consisting of CU /EAEU or EC in future. Researched total trade of Ukraine with countries of EAEU within the Union and outside of it. Effectiveness of trade between Ukraine and the EU today.

Keywords: integration, customs union, export, import, trade, balance.

Постановка проблеми. Питання про вступ України до МС/ЄАЕС сьогодні є одним із найбільш дискусійних в українському суспільстві. Але не треба забувати, що Україна була активним учасником інтеграції на пострадянському просторі у 2003–2004 рр. Саме тоді було підготовлено близько 40 угод, які

зараз складають основу сформованого Білоруссю, Казахстаном та Росією Митного союзу. Однак потім напрям української інтеграції повернувся в європейську сторону.

Основна відмінна особливість МС від інших форм економічної інтеграції полягає в тому, що його учас-

ники не лише усувають тарифи і квоти в торгівлі між собою, але і проводять єдину зовнішньоторговельну політику щодо третіх країн, встановлюючи єдиний зовнішній тариф по периметру кордону спільної митної території. Митний союз передбачає заміну декількох митних територій однією. При цьому митні служби на внутрішніх кордонах скасовуються, а їх функції передаються відповідним службам на зовнішніх кордонах єдиної митної території. При цій формі інтеграції істотно змінюються товарні потоки, відбувається переорієнтація на імпорту з країн – учасниць даної угоди, відбуваються зміни у виробництві та споживанні продукції [1, с. 18].

Формування Митного союзу є конкретним кроком на шляху поглиблення економічної інтеграції. У свою чергу, інтеграція в міру поглиблення і вдосконалення передбачає послідовну передачу окремих функцій держав наднаціональним органам, тобто часткова відмова від національного суверенітету. Це одна з головних причин того, що багато країн прагнуть до розвитку традиційних торговельно-економічних зв'язків на двосторонній основі замість інтеграції [2, с. 84-85].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика питання приєднання України до МС/ЄАЕС на сьогоднішній день досліджуються багатьма економістами, політологами, соціологами, серед яких: С.Ю. Глазьев, В.М. Геєць, М.М. Мусін, Я. Соколовська, А.І. Суздальцев та інші.

Теоретичні основи аналізу міжнародних інтеграційних процесів були закладені в працях де Бірса (1941), Вінерата Байє (1950), які сформулювали теорію митних союзів. Найповніше її обґрунтував Вінер у праці «Питання митного союзу». Варто зазначити, що до проблематики митних союзів зверталися також основоположники сучасної економічної науки. А. Сміт, Д. Рікардо, Мак-Куллох, аналізуючи Месенську угоду 1703 р. між Англією та Португалією про взаємні торговельні преференції, оцінили її як таку, що підриває основи вільної торгівлі.

Постановка завдання. На основі викладеного можна сформулювати завдання дослідження, яке полягає в аналізі сучасного стану та тенденцій розвитку економіки України у складі МС/ЄАЕС чи ЄС, виявленні можливих збитків і прибутків від її членства, а також обґрунтуванні необхідних заходів, реалізація яких забезпечить негайне зростання її господарства. Статистичними даними для відповідного аналізу служать бази даних статистичних служб МС/ЄАЕС, Російської Федерації, Білорусі, Казахстану, Вірменії та ЄС.

Виклад основного матеріалу дослідження. січня 2010 р., з набранням чинності єдиного митного тарифу, почався перший етап роботи Митного союзу Білорусі, Росії і Казахстану. 29 травня 2014 р. президенти Росії, Білорусі та Казахстану підписали Договір про створення Євразійського Економічного Союзу (ЄАЕС) як наступної фази економічної інтеграції трьох країн після Митного союзу (МС) та Єдиного економічного простору (ЄЕП). Згідно із документом, три держави гарантують вільне переміщення капіталів, товарів, послуг та робочої сили в рамках ЄАЕС, проводять скоординовану, узгоджену та єдину економічну політику. Договір набув чинності 1 січня 2015 р. Про наміри приєднатися до дії договору заявили керівники Вірменії, Киргизстану та Таджикистану. 2 січня 2015 року таки приєдналася Вірменія. 14 травня 2015 року – Киргизстан. Україна все ж таки обрала європейську сторону. 21 березня 2014 року, була підписана політична частина угоди асоціації з Європейським Союзом. Економічну частину

угоди було підписано 27 червня 2014 року. 12 вересня 2014 на переговорах Україна-Росія-ЄС була досягнута домовленість про відсторонення імплементації угоди про створення глибокої всеохоплюючої зони вільної торгівлі в рамках асоціації України з ЄС до, як мінімум, кінця 2015 року і про збереження протягом цього терміну режиму вільної торгівлі в рамках СНД.

Питання про збільшення експорту українських товарів при одночасному скороченні імпорту є актуальним для України останні кілька років. Геополітичний вибір, який був зроблений Україною у 2014 році, спричинив за собою невідворотні геоекономічні наслідки і позначився на ситуації із зовнішньою торгівлею. На сьогоднішній день Україна йде шляхом різкого скорочення імпорту товарів. За 2014 рік він скоротився на 27%. При цьому експорт товарів впав лише на 9,4%, що дозволило вийти на позитивний торговельний баланс за 10 місяців 2014 року на рівні 569 млн дол. Стратегія нинішнього уряду полягає в значному збільшенні експорту України за рахунок ЄС, Близького Сходу (Близький Схід і Північна Африка) і країн, які не є традиційними партнерами України. Поки що це виходить з перемінним успіхом.

Значний удар по українському експорту завдала Росія. У 2014 року Україна втратила 29,4% експорту в цьому напрямку, що становить 5,2 млрд дол. Відзначимо, що тренд падіння експорту в Росію спостерігається з 2012 року, коли він скоротився на 11% порівняно з 2011 роком. У 2013 році тренд посилювався. Падіння експорту з України склало 14,6%. При цьому Росія «включила» свої геоекономічні можливості. У 2013 році Україна скоротила також експорт в Казахстан і Білорусь. У 2014 році ця тенденція ще більше посилювалася. За підсумками 2014 року експорт у країни ЄАЕС (Євразійський економічний союз) скоротився на 31,7%. При цьому дуже значна просадка припадає на Казахстан. Це пов'язано в тому числі і з блокуванням транзиту українських товарів через російську територію. Втрати за 2014 рік, у порівнянні з аналогічним періодом попереднього року, від скорочення торгівлі з Казахстаном становлять 982 млн дол. Аналогічний показник по Білорусі становить 278 млн дол. при більш значних обсягах торгівлі.

Таким чином, 2014 рік не відрізняється від останніх кількох років, під час яких Росія проводила політику цілеспрямованого скорочення українського експорту, торговельних війн, а також використання у своїх інтересах механізмів Митного Союзу. У 2014 році конфлікт лише перейшов у відкриту фазу, разом з початком військової агресії і цілеспрямованим знищенням конкурентних російським підприємств України. Основою даного конфлікту є не тільки самотутнє геополітичне бачення Росією нового світового порядку і боротьба за регіональне першість, але й очевидні структурні проблеми в економіці Росії, які три останні роки вирішувалися і вирішуються за рахунок України.

У подібних умовах Україна не в змозі в короткий період перенаправити аналогічні обсяги експорту в інші країни. Однак Київ має боротися за посилення економічних контактів з Білоруссю і Казахстаном. В останньому випадку це є більш складним завданням, враховуючи блокування Росією сухопутного шляху до Казахстану з України. Однак необхідно враховувати, що найближчим часом Астана буде активно розвивати «каспійський транзитний шлях», який стане домінуючим. У подібних умовах необхідна активізація спільних проектів з Казахстаном, Азербайджаном і Грузією для активізації спільного транзитного проекту.

Таблиця 1

	2010 рік	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік	1 квартал 2015 року
Експорт	2030,9	2076,98	2369,74	2104,64	1714,5	196,64
Імпорт	2630,8	4290,98	5151,87	3704,76	4153,92	529,59
Зовнішньоторговельний товарообіг	4661,7	6367,96	7521,61	5809,41	5868,42	726,23

Звертаємо увагу, що тенденція до скорочення експорту українських товарів до Росії буде продовжуватися і у 2015 році. Це пов'язано не тільки з геополітичною ситуацією, але і з погіршенням економічної ситуації в самій Росії, пов'язаної зі значним скороченням купівельної спроможності населення і зниження про шарку «середнього класу». У той же час, у разі адекватної зовнішньої політики України може наростити експорт до Білорусі та Казахстану. Лідери цих держав готові до співпраці [3].

За даними Державної служби статистики України, серед торговельних партнерів України Республіка Білорусь за підсумками 1 кварталу 2015 зайняла 2-ге місце серед країн СНД (після Російської Федерації) і 8 місце серед країн світу (РФ, КНР, Німеччина, Польща, Туреччина, Угорщина, Італія).

Зовнішньоторговельний товарообіг між Україною і Республікою Білорусь (млн дол.) (табл. 1).

За 1 квартал 2015 р. загальний товарообіг з Республікою Білорусь склав 726, 23 дол. і зменшився порівняно з I кварталом 2014 року на 579, 54 дол., або на 44,4%. Експорт товарів і послуг склав 196,64 дол. і зменшився по відношенню до 1 кварталу 2014 на 179,56 дол., або на 47,7%. Імпорт товарів і послуг склав 529,59 дол. і зменшився щодо 1 кварталу 2014 на 400 млн дол., або на 43%. Сальдо для України склалося від'ємним – 332,95 дол. Станом на 1 квітня 2015 обсяг українських інвестицій в економіку Республіки Білорусь склав 3 809,1 тис. дол., відбувся відтік інвестицій, їх обсяг склав 12,6 тис. дол. Республіка Білорусь станом на 1 квітня 2015 інвестувала в економіку України 27954,9 тис. дол., відбувся відтік білоруських інвестицій, їх обсяг склав 5253,3 тис. дол. При цьому експорт українських товарів та послуг до Республіки Казахстан склав 1 млрд 7,43 дол. і зменшився порівняно з аналогічним показником січня-листопада 2013 року на 1 млрд 15 млн дол. або на 50,2%, а імпорт казахстанської продукції склав 354,7 дол. і зменшився на 274,62 дол. або на 43,6%. Позитивне сальдо України склало 1 млрд 502 млн дол.

За підсумками січня-вересня 2014 загальний товарообіг (товарами і послугами) з Республікою Казахстан склав 1 млрд 186,2 дол. і зменшився порівняно з аналогічним показником січня-вересня 2013 (2 млрд 418,6 дол.) на 1 млрд 232,4 дол. або на 51%. При цьому експорт українських товарів та послуг до Республіки Казахстан склав 901 млн дол. і зменшився порівняно з аналогічним показником січня-вересня 2013 року на 928,11 дол. або на 50,7%, а імпорт казахстанської продукції склав 285,25 дол. США і зменшився на 304,22 дол. або на 51,6%. Позитивне сальдо склало 615,75 дол. [4].

Основним пріоритетом української геоекономічної стратегії останній рік є європейський вибір. Преференції, які отримали українські підприємства дозволили збільшити експорт товарів до країн ЄС на 8,8% у 2014 році, що принесло 1,19 млрд дол.

За I кв. 2015 р. у порівнянні з I кв. 2014 обсяг двосторонньої торгівлі товарами між Україною та Вірменією скоротився на 33% і склав \$ 25,2 млн. Експорт товарів з України до Вірменії скоротився на 32% і склав \$ 23,2 млн, А імпорт товарів з Вірменії в Укра-

їну скоротився на 46% і склав \$ 2 млн. Позитивне сальдо торгівлі товарами для України – \$ 21,3 млн.

У I кв. 2015 р. найбільшу питому вагу в структурі експорту товарів з України до Вірменії належав харчової продукції – 40% (обсяги поставок скоротилися на 9%), у т.ч. тютюну – 25% (зросли на 3%); неблагородні метали – 23% (зменшилися на 34%); тваринницької продукції – 12% (зменшилися на 14%); жирам і маслам – 5% (зменшилися на 69%); хімічної продукції – 5% (зменшилися на 45%); деревині, папери – 4% (зменшилися на 52%).

Структура експорту неблагородних металів визначалася поставками чорних металів – 17% (обсяги зменшилися на 40%) і виробів з чорних металів – 5% (збільшилися на 5%).

Найбільшу питому вагу в структурі імпорту товарів з Вірменії в Україну належав алкогольних напоїв – 40% (обсяги поставок скоротилися на 72%); чорним металам – 33% (у I кв. 2014 р. не імпортувалася); оптичних приладів – 5% (зросли у 2 рази); товарам, придбаним в портах – 20% (зросли на 12%).

За січень–серпень 2014 року зовнішньоторговельний обіг товарами та послугами України з Киргизькою Республікою становив 70,22 млн дол. і зменшився у порівнянні з січнем – серпнем 2013 року (106,92 млн дол.) на 36,7 млн дол. або на 34,3%, у тому числі товарами становив 67,97 млн дол. і зменшився у порівнянні з січнем – серпнем 2013 року (98,13 млн дол.) на 30,16 млн дол. або на 30,7%.

При цьому: експорт товарів та послуг становив 66,25 млн дол. і зменшився у порівнянні з січнем серпнем 2013 року на 32,22 млн дол. або на 32,7%, у тому числі товарами становив 64,83 млн дол. і зменшився у порівнянні з січнем – серпнем 2013 року на 26,66 млн дол. або на 29,1%; імпорт товарів та послуг становив 3,97 млн дол. і зменшився у порівнянні з січнем–серпнем 2013 року на 4,49 млн дол. або на 53,1%, у тому числі товарами, становив 3,14 млн дол. і зменшився у порівнянні з січнем–серпнем 2013 року на 3,51 млн дол. або на 52,8%. Позитивне сальдо склало 62,29 млн дол.

Основними статтями експорту за цей період до Киргизької Республіки залишалася продукція (від загального обсягу експорту товарів): агропромислового комплексу – 54,5% (35,34 млн дол.); машинобудування – 13,3% (8,6 млн дол.); хімічної промисловості – 8,1% (5,26 млн дол.); металургійної промисловості – 4,1% (2,66 млн дол.). Експорт продукції агропромислового комплексу за січень–серпень 2014 року становив 35,34 млн дол. і зменшився порівняно з січнем–серпнем 2013 року на 18,63 млн дол. або на 34,5%. Експорт продукції машинобудівної промисловості за січень–серпень 2014 року становив 8,6 млн дол. і зменшився порівняно з січнем–серпнем 2013 року на 0,22 млн дол. або на 2,5%. Одночасно за окремими видами експорт продукції машинобудівної промисловості за січень–серпень 2014 року порівняно з січнем–серпнем 2013 року збільшився. Експорт продукції хімічної промисловості за січень–серпень 2014 року становив 5,26 млн дол. і зменшився порівняно з січнем–серпнем 2013 року на 6,67 млн дол. або на 55,5%. Експорт продукції металургійної промисловості за січень–сер-

пень 2014 року становив 2,66 млн дол. і зменшився порівняно з січнем–серпнем 2013 року на 1,67 млн дол. або на 38,6%.

Основними статтями імпорту за цей період з Киргизької Республіки залишалася продукція (від загального обсягу імпорту товарів): імпорт продукції агропромислового комплексу за січень–серпень 2014 року становив 1,55 млн дол. і зменшився в порівнянні з січнем–серпнем 2013 року на 1,68 млн дол. або на 52,1%. Імпорт продукції машинобудівної промисловості за січень–серпень 2014 року становив 1,19 млн дол. і зменшився порівняно з січнем–серпнем 2013 року на 1,47 млн дол. або на 55,2%, здебільшого за рахунок зменшення імпорту електричних ламп розжарювання на 64,0% (-1,48 млн дол.), імпорт яких становив 0,83 млн дол. Імпорт продукції легкої промисловості за січень–серпень 2014 року становив 0,35 млн дол. і зменшився порівняно з січнем – серпнем 2013 року на 0,13 млн дол. або на 26,8%. Станом на 1 серпня 2014 року Киргизстан інвестував в економіку України 269,2 тис. дол.

За підсумками 2014 року, зростання українського експорту в ЄС склало лише 2,6%. Це невелике зростання забезпечене вузької товарною групою, яку навряд чи можна назвати високотехнологічною: жири і масла (+ 58,4%), деревина та вироби з дерева (+ 21,8%), в той час як на частку продукції механічного машинобудування припадає приріст лише 5,5%, а електронного – 10,6%. На цьому фоні дуже цікаво виглядає структура падіння українського експорту за окремими європейськими країнами (у порівнянні з 2013 роком). Так, падіння було зафіксовано в торгових відносинах з Францією (21%), Естонією (16%), Словаччиною (10,3%), Данією (19,9%), Грецією (11,4%) та Ірландією (42,2%), Австрією (3,9%), Чехією (4,9%). Однак, основні партнери України продемонстрували позитивну динаміку. Зокрема, це стосується Польщі (+ 11,5%), Німеччини (+ 6%), Італії (+ 14,3%), Іспанії (+ 41,1%), Нідерландів (+ 17,9%) [5].

Експорт у 2015 році в країни ЄС буде зростати при зменшенні імпорту з них. Україна останні кілька років скорочувала експорт в дані держави. Таким чином, ми будемо спостерігати повернення втрачених позицій. Скорочення імпорту, в свою чергу, буде відбуватися через зменшення купівельної спроможності населення, що неминуче в період «шокових» реформ, які анонуються сьогодні. Однак при всьому бажанні можливості ЄС не дозволяють

повністю заповнити втрату експорту в країни ЄАЕС в найближчий період.

Висновки з проведеного дослідження. Аналіз аргументів «за» і «проти» кожного із варіантів дозволяє зробити висновок, що поглиблена ЗВТ України з ЄС є без сумніву вигіднішим варіантом з економічної точки зору. Більш тісні економічні зв'язки з ЄС дозволяють отримати кращий доступ українським експортерам до багатого та густонаселеного ринку з прозорим та передбачуваним бізнес-середовищем. Крім того, запровадження поглибленої ЗВТ призведе до гармонізації регуляторного середовища в Україні, яке у свою чергу забезпечить краще бізнес-середовище, що є вкрай важливим для інвесторів та економічного розвитку в цілому.

У той же час участь у Євразійському економічному союзі з Росією, Білоруссю, Казахстаном, Вірменією та Киргизією може призвести лише до короткотермінових та спірних вигід у плані отримання дешевих енергоресурсів. У довгостроковій перспективі чистим результатом може бути переорієнтація торговельних потоків та уповільнена технологічна модернізація, оскільки імпорт інвестиційних товарів стане дорожчим.

Останнім часом торгова динаміка між Україною – Казахстаном, Україною – Білоруссю, Україною – Вірменією та Україною – Киргизією погіршилася. Значною мірою це динаміка не тільки між Україною та цими країнами, а і відносини між Україною та Євразійським економічним союзом. Перш за все це пов'язано з впливом запроваджених санкцій проти Росії, яке впливає на економічну співпрацю союзу з третіми країнами. Тому перспектива співпраці між Україною, Казахстаном, Білоруссю, Вірменією та Киргизією можлива лише поза ЄАЕС.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Viner J. The Customs Union Issue: a handbook / J. Viner. – N. Y.: Carnegie Endowment for International Peace, 1950. – 221 p.
2. Панова І.А. Перспективи и последствия сближения Украины с Таможенным союзом (Россия, Беларусь, Казахстан) // БІЗНЕС-СІНФОРМ. – № 2 '2014, с. 84-85.
3. By Da Vinci AG Analytic Group. Внешняя торговля Украины. Второй фронт Путина // ГЛАВКОМ. – 21.01.2015.
4. Офіційний сайт Митного союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tsouz.ru/>.
5. Андрей НОВАЦКИЙ. Торговля Украины с ЕС: логические результаты // Одна Родина. Информационно-аналитическое издание. – 18.03.2015.